

A kitűzött kérdéssel egyenértékű az, hogy a bal és jobb oldal különbsége – jelöljük K -val – mely x -ekre pozitív. Fejezzük ki K második és harmadik tagját is $\sin x$ -szel. Mivel $\sin 3x = \sin x(3 - 4\sin^2 x)$,

$$\begin{aligned}\sin^2 2x &= 4\sin^2 x \cos^2 x = 4\sin^2 x(1 - \sin^2 x), \\ \sin^2 3x &= \sin^2 x(9 - 24\sin^2 x + 16\sin^4 x), \text{ és így} \\ K &= \sin^2 x + \sin^2 2x - \sin^2 3x = \sin^2 x(-4 + 20\sin^2 x - 16\sin^4 x) = \\ &= -4\sin^2 x(4\sin^4 x - 5\sin^2 x + 1) = -4\sin^2 x(\sin^2 x - 1)(4\sin^2 x - 1) = \\ &= 4\sin^2 x \cos^2 x(4\sin^2 x - 1).\end{aligned}$$

($\sin^2 x$ másodfokú polinomját szorzattá alakítottuk annak felhasználásával, hogy a $4z^2 - 5z + 1 = 0$ egyenlet gyökei $z_1 = 1, z_2 = 1/4$.) Az utolsó alak első két tényezője sohasem negatív, de lehet 0, éspedig ha $-a$ ($0^\circ, 360^\circ$) intervallumban $-x = 0^\circ, 180^\circ$, ill. $90^\circ, 270^\circ$. Ezen x -ek kizárása után K akkor és csak akkor pozitív, ha a harmadik tényező pozitív, azaz

$$4\sin^2 x > 1, \quad |\sin x| > 0,5.$$

Ez a $30^\circ < x < 150^\circ$ és $210^\circ < x < 330^\circ$ intervallumban teljesül. A kizárt értékek közül 90° és 270° e részintervallumokba esnek, így a megoldás:

$$30^\circ < x < 90^\circ, \quad 90^\circ < x < 150^\circ, \quad 210^\circ < x < 270^\circ, \quad 270^\circ < x < 330^\circ.$$

Az utóbbi két intervallum az első kettőből 180° hozzáadásával áll elő, ezért az általános megoldás egyszerűbben írható. Ívmértékben:

$$\frac{\pi}{6} + k\pi < x < \frac{\pi}{2} + k\pi \quad \text{és} \quad \frac{\pi}{2} + k\pi < x < \frac{5\pi}{6} + k\pi,$$

ahol k egész szám.

Kemenes János (Budapest, Könyves Kálmán g. III. o. t.)

Megjegyzések. 1. $2x$ függvényeivel is sikerül kifejezni K -t. Ugyanis a szinuszok különbségét és összegét szorzattá alakítva:

$$\begin{aligned}\sin^2 x - \sin^2 3x &= (\sin x - \sin 3x)(\sin x + \sin 3x) = \\ &= 4\cos 2x \sin(-x) \sin 2x \cos(-x) = -2\sin^2 2x \cos 2x, \text{ és így} \\ K &= \sin^2 2x + (\sin^2 x - \sin^2 3x) = \sin^2 2x(1 - 2\cos 2x).\end{aligned}$$

Ez a fentiekhez hasonlóan akkor és csak akkor pozitív, ha

$$\begin{aligned}\sin^2 2x &\neq 0 \text{ és } \cos 2x < 0,5, \text{ azaz} \\ \frac{\pi}{3} + 2k\pi &< 2x < \frac{5\pi}{3} + 2k\pi.\end{aligned}$$

A kizárt $2x = n + 2k\pi$ érték a kapott korlátok közé esik, az intervallumot kettévágja. Osztvá 2-vel a fenti eredményre jutunk.

Demendy Zoltán (Budapest, Hengersor úti g. IV. o. t.)

2. Többen grafikus úton, K tagjainak szokásos ábrázolásával vélték megoldani a feladatot. Ez a módszer jó tájékozódást ad, de a kritikus helyek közelében bizonytalanná válik, ti. ott, ahol a két oldal egyenlő. Számszerű vizsgálat nélkül nem állíthatunk biztosat az e helyek „kis” környezetében érvényes nagyságviszonyokról.